

Л.М. Янчева, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)
Н.С. Герасимова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ

У контексті поглиблення трансформаційних процесів і структурних зрушень перед економікою України стоять об'єктивні завдання щодо визначення напрямків і механізмів вирішення питань з ефективного функціонування підприємств сфери послуг. На даному етапі вітчизняним підприємствам готельного господарства притаманний екстенсивний шлях розвитку, в той час як декларується необхідність переходу до його інтенсивних складових. Такий шлях розвитку, навіть при певних змінах в даній сфері діяльності, не веде до істотного поліпшення результатів господарювання, відбувається лише пасивне реагування підприємств на поточні зміни в зовнішньому середовищі.

Стратегія розвитку підприємств готельного господарства має відповідати загальним перетворенням в національній економіці, гармонізувати вплив факторів внутрішнього й зовнішнього середовища та зв'язки між ними. Головною складовою стратегії, на наш погляд, є ефективне управління діяльністю готельних підприємств. Інформаційною основою для прийняття оптимальних управлінських рішень в процесі управління основною діяльністю готелю є науково обгрунтована система бухгалтерського обліку. Однак проведений аналіз стану бухгалтерського обліку у вітчизняних готелях показав наявність безліч проблем, які пов'язані з його організацією.

У зв'язку з тим, що діяльність готельних підприємств має ряд специфічних особливостей (широкий спектр наданих послуг і різних методів калькулювання собівартості, що застосовуються у зв'язку з цим), пропонуємо, на підставі дослідження практики окремих підприємств, використовувати алгоритм обліку та управління доходами й витратами основної діяльності готелів за центрами виникнення та видами послуг.

Оскільки основним джерелом зростання прибутку готельних підприємств є оптимізація витрат, зупинимось докладніше на питаннях формування собівартості послуг за виділеними сегментами готельного підприємства. Так, витрати готельного підприємства формуються в двох сегментах – готельному та ресторанному. При калькуляції собівартості готельних послуг слід визначитися зі складом витрат, які формують мінімальний набір включених до вартості номера послуг.

Частина витрат, що виникає у сегменті, прямо включається до собівартості послуг. Проте існують витрати, які виникнувши в одному сегменті, фактично включаються до собівартості іншого.

Дослідження специфіки діяльності готельних підприємств м. Харкова показало неадекватність традиційних одиниць виміру готельних послуг (ліжко-доба або місце-доба) для сучасних умов господарювання. Тому, для включення окремих видів витрат у собівартість готельних послуг пропонуємо ввести поняття «умовного номера» та коефіцієнт розподілу витрат (Ку). Під «умовним номером», слід розуміти номер з мінімальною площею, у вартість якого включено мінімальний набір послуг, що надаються одному гостю. При цьому коефіцієнт включення витрат має встановлюватися керівництвом готельного підприємства, залежно від площі номерів, кількості проживаючих та набору додатково включених послуг.

Розроблений механізм обліку витрат і доходів готельних підприємств забезпечує підвищення аналітичності та достовірності інформації про фінансові результати діяльності готелю.

Одним з найважливіших стратегічних завдань управління готелем є формування податкової політики, спрямованої на використання системи податкових пільг і регіональних особливостей оподаткування діяльності готелю. На рівні оперативних задач значну увагу слід приділяти правильному визначенню бази оподаткування за результатами роботи підприємства у звітному періоді.

Готель, як суб'єкт підприємницької діяльності, в даний час є платником великої кількості податків, зборів та обов'язкових платежів, у тому числі, за результатами основної діяльності (надання місця для тимчасового проживання).

Розрахунок розміру оподаткованого прибутку підприємства здійснюється на основі даних бухгалтерського обліку, зокрема, визначається сума витрат, доходів, амортизації основних фондів і нематеріальних активів, а також сума коригувань. У зв'язку з цим у ході дослідження проведено аналіз структури поточних витрат основної діяльності готелю (тобто витрат номерного фонду) та складу витрат, що враховуються при визначенні розміру оподаткованого доходу готелю за надання місця тимчасового проживання.

Таким чином, впровадження розроблених рекомендацій щодо формування собівартості готельних послуг дозволить створити єдиний комплекс інформаційного забезпечення управління доходами, витратами та фінансовими результатами основної діяльності готелів.